

Blauwtong weer dichtbij

Nederland is alweer enkele jaren vrij van blauwtong en we zijn nu iets minder alert op de verschijnselen. Maar toch lijkt er weer een serieuze dreiging te zijn van deze eigenlijk tropische ziekte.

MAURITS BOSGOED, dierenartsenpraktijk Vaassen

Iedere veehouder en dierenarts in Nederland kent blauwtong inmiddels, omdat de ziekte zich een paar jaar geleden door bijna ons hele land verspreidde. Vóór 2006 hadden weinig veehouders en dierenartsen een goed beeld van wat blauwtong voor een ziekte was, laat staan dat ze het gelijk zouden herkennen. Maar nadat vanuit het zuiden er in de zomer vele meldingen kwamen, kende bijna elk melkvee- of schapenhouder tot Midden-Nederland de signalementen. Het jaar erop wist het virus, mede geholpen door de zachte winter, zich over heel Nederland te verspreiden.

Na actief vaccineren daalde het aantal klinische gevallen tot bijna nul, om vervolgens helemaal te verdwijnen in 2012. In de ons omringende landen zagen we hetzelfde gebeuren. Een ziekte die onverwachts opdook, maar ook weer snel onder controle was.

Schade bij runderen en schapen

De financiële schade op melkveebedrijven leek in eerste instantie mee te vallen. Runderen vertonen namelijk weinig opvallende verschijnselen. De ergste gevallen laten koorts, speekselen en zwelling van de neusspiegel en lippen zien.

Toch is de schade groot geweest; de (internationale) handel werd aan banden gelegd. Ook heeft het virus invloed op de vruchtbaarheid. Vroege embryonale sterfte, abortus en afwijkende vruchten werden maanden na de infectie veel gezien.

Bij schapen waren de verschijnselen vergelijkbaar, maar ernstiger. Dieren zonderden zich

af, hadden pijn bij het lopen, en door de opgezwollen slijmvliezen was slikken niet mogelijk. Bij de meeste schapenbedrijven werden wel één of enkele sterfgevallen gezien.

Verspreid door insecten

Het blauwtongvirus verspreidt zich niet via direct contact, maar via stekende insecten. Bepaalde soorten worden aangewezen als belangrijkste verspreiders, maar het is ook mogelijk dat andere stekende insecten het virus overbrengen.

De schade is groot geweest

Ontwikkeling in omringende landen

Daar waar Nederland en omringende landen weer vrij werden van blauwtong type 8, zien we dat er in Zuid-Europa steeds verschillende serotypes gevonden worden. Veelal zonder klinische verschijnselen.

In het zuidwesten van Duitsland worden sinds december 2018 steeds meer besmette rundveebedrijven gezien. Omdat het vaccineren tegen blauwtong vrijwillig is, hebben niet meer dan 25 procent van de bedrijven dit ook daadwerkelijk gedaan. De overheid daar adviseert nu om zo veel mogelijk te vaccineren en er zijn vervoersbeperkingen en een toezichtsgebied met een straal van 150 km.

In Frankrijk doken in 2015 weer klinische gevallen op op meerdere bedrijven met schapen en runderen. In Zwitserland waren er ook meldingen van de ziekte. In maart vonden in België nieuwe uit-

braken van blauwtong plaats op vier rundveebedrijven.

Monitoring en beheersing

Het vlot melden van een (verdacht) ziek dier en vaccineren, zullen verdere verspreiding helpen voorkomen. Het blauwtongvaccin tegen virustype 8 is veilig en op dit moment voldoende voorhanden.

Het is echter de vraag of herintroductie van blauwtong (type 8 of andere serotypes) meteen op zal vallen. In andere landen wordt blauwtong namelijk vaak pas ontdekt na passieve monitoring. Klinische klachten zijn dan nog niet gemeld. Men is verplicht verdenkingen van blauwtong te melden bij de NVWA. §

Voorlichtingsavonden

LTO en de Gezondheidsdienst voor Dieren organiseerden gezamenlijk op 8 en 16 april twee voorlichtingsavonden voor schapen-, geiten- en rundveehouders over blauwtong. Tijdens de bijeenkomsten werden veehouders bijgepraat over de laatste ontwikkelingen in de landen om ons heen en de verdere verwachtingen over de blauwtongsituatie in Nederland. In Frankrijk, Zwitserland, België en Duitsland komt blauwtong voor, maar de ernstige klinische verschijnselen die in 2006-2008 bij dieren voorkwamen, worden volgens de GD nu maar weinig gezien. De meeste besmettingen worden door monitoring ontdekt. Als het virus naar Nederland komt, lijkt de grootste schadepost de beperking van dierbewegingen te zijn, zei de GD. Veehouders die willen vaccineren tegen blauwtong kunnen het best contact opnemen met hun dierenarts. Drie weken na de tweede enting zijn de dieren ongeveer een jaar lang volledig beschermd tegen het virus.

Schapen met blauwtong.

FOTO'S: MAURITS BOSGOED EN LANDWIRTSCHAFTSKAMMER NORDRHEIN-WESTFALEN